

Un număr vechi 1 leu

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCURESCI

11 — Strada Artei — 11

In dosul Palatului Justiției

SUMAR:

Che'tuelile de immormântare a soției cine trebuie să le supoarte, soțul supra-viețuitor sau moștenitorii soției, de d-l Nic. M. Pâr-vulescu;

JURISPRUDENȚĂ ROMANĂ:

Curtea de casație, s. I: C. Georgescu cu Ralu Bolovan ș. a.;
Idem: Ministerul de finanțe cu Adela și Em. Em. Morțun;
Tribunalul Prahova, s. I: Vasile Stavre cu G. T. Christescu,
cu o Observație de d-l D. Alexandresco;
Tribunalul Dorohoi: Hortansa, Calcan'traur, născută Herăscu,
ocra liberare de bani, cu o Observație;
Bibliografie: Elementele de instrucție civilă, Drept și Eco-
nomie politică, de d-l Ștefan Scriban.

Cheltuelile de immormântare a soției, cine trebuie să le supoarte, soțul supraviețuitor sau moștenitorii soției?

Iată o chestiune care de și întâlnită dese-ori înaintea instanțelor judecătorești, totuși fățiș nu este tratată de nici un autor. E o chestiune pe care legiuitorul nu a prevădut-o direct, vorbind în treacăt numai, cu ocasiunea tratării privilegiilor sau cu ocasiunea tratării sarcinilor impuse usufructuarilor părinți, față de averea copiilor lor minori.

Așa fiind, întrebarea este, cum are să se resolve o asemenea chestiune.

De la început o mărturisesc, părerea mea este că asemenea cheltueli trebuiesc suportate de succesorii femeii, iar nu de soțul supraviețuitor și iată de ce.

Vorbind de privilegiul cheltuelilor de immormântare, determinat de articolul 1729 al. 2 Cod. civil, autorii sunt de acord într-o admitere că acest privilegiu are loc nu numai când debitorul însuși a murit, dar chiar și atunci când decedatul este o persoană „*vivant à sa charge et sans fortune personnelle, comme le sont ses enfants*“. Și motivul acestei deciziuni este „*que ces frais doivent être supportés par le debiteur*“. (M. Planiol, vol. II, pag. 773 n. 2556, 2).

Iată deci, în mod accidental, că autorii arată ce anume cheltueli de immormântare sunt suportate de debitor, ce anume cheltueli funerare sunt în sarcina soțului. Numai acele cheltueli care sunt făcute fie pentru immormântarea lui, fie

pentru a acelor persoane a căroră educațiune și îngrijire îi este pusă în sarcină, când însă a-cestia nu au avere personală. Soția însă intră ea în casurile acestea? De sigur că nu. Este adevărat că articolul 196 Cod. civ. impune bărbatului datoria de a înlesni viețuirea femeii după starea și puterea sa, însă nu este mai puțin adevărat că tot prin lege se impune și femeii datoria de a ajuta și ea, cu din averea ei la sarcinele căsătoriei. Așa fiind, nu se poate susține că femeia ar fi numai în sarcina soțului, cât privește întreținerea ei și că, prin urmare, bărbatul e dator de a plăti și cheltuelile de immormântare. Admițând acest lucru, am ajunge la aceea că, pe de o parte impunem soțului cheltuelile de immormântare ale soției decedată, iar pe de alta ca să restituie succesoriilor acesteia averea decedatei, cari ar primi-o fără să fi contribuit cu nimic la cheltuelile făcute de soț. Lucrul acesta însă nu este drept, de aceea și legiuitorul când tratează materia legatelor, impune legatarilor universală datoria de a contribui de o potrivă cu erezii,—proporțional cu emolementul său—la datoriile și sarcinele succesiunii. Intre aceste sarcini însă, incontestabil că intră și cheltuelile de immormântare.

În afară de aceste considerațiuni, mai este și următoarea: Părintele usufructuar al averii minorului său fiu, în cas de moarte a acestuia va face și va plăti atât cheltuelile de immormântare cât și ale boalei celei din urmă, nu cu din averea sa proprie, ci cu din averea defunctului. (Art. 339) Cheltuelile acestea fiind făcute după moartea copilului, se spune că nu pot să greveze de cât succesiunea acestuia, căci ar fi nerațional de a le pune în sarcina unui usufructuar al căruia drept a încetat o dată cu moartea copilului. (M. Planiol, vol. II, pag. 713 n. 3).

Așa fiind, pentru ce cheltuelile de immormântare ale soției, să le punem în sarcina soțului usufructuar și nu în sarcina succesiunii femeii? Pentru ce să obligăm pe bărbat la o sarcină im-

povărătoare pentru averea lui, și să nu obligăm pe succesori să o plătească? Să nu ni se obiecteze, că bărbatul conservă încă pentru un an usufructul averii dotale, căci se poate întâmpla ca el să nu fi primit nici o dotă, femeia având numai bunuri parafernale.

Iată deci, după părerea mea, că aceste considerente sunt destul de temeinice pentru a ne îndreptați de a decide, că cheltuelile de înmormântare ale soției, trebuie puse în sarcina succesiunii, iar nu a soțului.

Nic. M. Pârvolescu

15 Octombrie 1903

Magistrat, Ploești

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de la 23 Septembrie 1903

Președenția D-lui Ch. PHEREKYDE, Președinte

C. Georgescu cu Ion Radu Bolovan și alții

Poprire.—Validare.—Hotărîre dată în lipsă. — Opoziție. — Dacă există dreptul de opoziție fie la fond fie în casație.—(Art. 463 din noua Pr. civilă).

Hotărîrile date în lipsă, în materie de validare de poprire, nu se pot ataca pe calea opoziției atât înaintea instanțelor de fond cât și înaintea Curții de casație.

Decisiunea 377/903.—Declarată neadmisibilă opoziția făcută de C. Georgescu contra decisiunii Inaltei Curți de casație No. 364/902, în proces cu Ion R. Bolovan și alții.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier G. N. Bagdat;

Pe d. avocat Ulvineanu, și I. Brătescu care a ridicat un incident de inadmisibilitatea recursului și opoziției;

Pe d-l avocat Negulescu care susține că există dreptul de opoziție în materie de poprire ca în speță;

Pe d. procuror general C. E. Schina în concluziuni.

Deliberând,

Asupra incidentului ridicat din oficiu, dacă în materie de poprire este dreptul de opoziție:

Considerând că art. 463 din Pr. civilă, tranșând controversa la care da loc vechiul text, a ridicat formal dreptul de opoziție în materie de poprire; că acest articol este aplicabil la Curtea de casație ca și la instanțele de fond, de oare-ce toate dispozițiile din legea Curții de casație contrarie procedurii civile, sunt abrogate prin art. 741 din Codul de procedură civilă;

Că față de această dispozițiune din lege, opoziția făcută de recurentul C. Georgescu în contra decisiunii acestei Curți cu No. 364 din 1902, prin care i s'a respins recursul făcut în contra sentinței tribunalului Ilfov s. I No. 7/902, dată în materie de validare a unei popriri, este inadmisibilă și ca atare urmează a fi respinsă;

Că întru cât dreptul de opozițiune nu există, hotărîrea prin care s'a respins recursul, rămâne în ființă și numai este interes a se discuta incidentul de inadmisibilitate a recursului, ridicat de d-l Proc. General, pe motiv că nu s'a alăturat pe lângă recurs și sentința atacată;

Pentru aceste motive, Curtea, în unire cu concluziunile d-lui procuror general G. E. Schina, declară neadmisibilă opoziția, etc.

Audiența de la 15 Septembrie 1903

Președenția D-lui Ch. PHEREKYDE, Președinte

Ministerul de finanțe cu Emanoil Em. Mortzun și Adela Mortzun

Contravenții la legea timbrului. — Proces-verbal de constatare. — Pentru ce și cât face dovadă în justiție.—(Art. 71 și 72 din legea timbrului).

Procesul-verbal ce constată o contravenție la legea timbrului face probă în justiție până la dovada contrarie, însă aceasta numai pentru constatările făcute prin însuși funcționarul care a încheiat acel proces-verbal, nu însă și pentru simplele informații culese de la alte persoane și pe care informații s'a întemeiat acel funcționar spre a constata pretinsa contravenție.

Decisiunea No. 365/903. — Respins recursul făcut de Ministerul de finanțe, contra sentinței trib. Suceava No. 8/903, în proces cu Emanoil Em. Mortzun și Adela Mortzun.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier Cuculi;

Pe d-l avocat St. Negulescu, în desvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat Petru Borș, în combateri.

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat:

• Violarea art. 71 și 72 din legea timbrului și art. 1169 G. civ.

• Exces de putere. Procesul-verbal de constatarea unei contravențiuni la legea timbrului, aprobat de Minister, face probă în justiție atât timp cât nu este combătut cu o dovadă contrarie; ast-fel că, cel ce apelează un asemenea proces-verbal, trebuie să dovedească că, constatările făcute de agentul care l-a dresat nu sunt exacte și numai atunci acele constatări ar putea fi înălțurate și procesul-verbal anulat; În speță însă tribunalul anulează procesul-verbal, pe motiv că, cel ce face o propunere în justiție trebuie s'o dovedească și că constatările din procesul verbal, nu sunt dovedite cu vr'o probă legală, scăpând din vedere, că cel ce era ținut să facă dovada obligațiilor sale, era apelantul, iar nu fiscul și scăpând din vedere asemenea că în această materie legea n'a organizat un sistem de probe legale.

Având în vedere sentința supusă recursului, din care rezultă că prin procesul verbal dresat la 17 August 1902 de controlorul fiscal Mititelu, și aprobat de Ministerul de finanțe, intimații de azi în recurs Emanoil și Adela Mortzun, au fost condamnați să plătească solidar fiscului suma de 275 lei ca amendă și taxă de timbru pentru că au căzut în contravenție la legea timbrului, prin faptul că au făcut un contract de arendă fără a se conforma legii timbrului; că intimații făcând apel, tribunalul, prin sentința atacată azi cu recurs, ia apărat de plata acestei sume, pe motiv că existența pretinsului contract de arendă, nu este dovedită;

Având în vedere că tribunalul constată prin sentința atacată, că controlorul fiscal s'a basat în stabilirea contravențiunii numai pe niște simple informațiuni, iar nu pe o constatare făcută prin el însuși;

Considerând că dacă în adevăr, după cum rezultă din dispozițiunile artic. 71 și 72 din legea timbrului, procesul-verbal de constatarea unei contravențiuni la legea timbrului, face probă în justiție pe atât timp cât nu este combătut cu o probă contrarie, aceasta însă nu se poate admite de cât pentru constatările făcute prin însuși funcționarul, care a dresat procesul-verbal, iar nu și pentru simplele informațiuni, culese de la alte persoane și pe care informațiuni s'a întemeiat acel funcționar spre a constata pretinsa contravențiune;

Considerând că, ast-fel fiind, și întru cât în specie controlorul fiscal, nu constată contravențiunea prin el însăși, ci se întemeiază numai pe niște informațiuni culese de la alte persoane iar nu de la intimați, care se pretinde că ar fi căzut, în contravențiune, cu drept cuvânt tribunalul, a putut să nu pună temelie pe pro-

cesul-verbal de contravențiune și să apere pe intimați de amenda la care erau condamnați;

Că prin urmare, mijlocul de casare invocat, se găsește neîntemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI PRAHOVA, Secția I

Audiența de la 8 Iunie 1900

Președenția D-lui G. DEMETRESCU, Judecător

Vasile Stavre cu Gheorghe T. Christescu

Sentința civilă No. 231

Divorț.— Obligațiunea pusă de legiuitor soțului ce a obținut despărțenia.— Depunerea sentinței spre înscriere la ofițerul de stare civilă.— Neînscrierea din culpa ofițerului. — Dacă atrage nulitatea divorțului. — Dacă înscrierea sentinței de divorț pe marginea actului de căsătorie trebuie să se facă în extract sau în întregul ei.— Cine poate cere nulitatea divorțului.— (Art. 246 și 35 din Codul civil).

Adopțiune. — Cum se face. — Dacă trebuie un act prealabil autentic și transcris la ofițerul stărei civile.— Hotărârea ce încuviințează adopția. — Dacă este nulă fiind pronunțată în audiență publică.— (Art. 318, 319 și 320 Codul civil).

Succesiune. — Acțiune pornită de un moștenitor colateral în baza unui drept personal pe care îl dă această calitate.— Dacă în prealabil trebuie să fie pus în posesia averii moștenite.

1. Din conținutul art. 246 din Codul civil rezultă că singura obligațiune pusă de lege soțului despărțit printr'o hotărâre cu putere de lucru judecat este de a se înfățișa în termen de două luni ofițerului de stare civilă, cu o copie legalizată după acea hotărâre, spre a fi înscrisă în registrul respectiv, și aceasta fiind singura îndatorire pusă de lege soțului care a dobândit despărțenia, nu numai trecerea în extract, dar lipsa absolută a trecerei sentinței de despărțenie, din culpa ofițerului de stare civilă, nu poate atrage nulitatea divorțului față cu un soț care a îndeplinit cu exactitate singura obligație ce i s'a prescris de lege și care se găsea în imposibilitate materială și legală să facă mai mult de cât atât.

2. Legea nu cere ca hotărârea de despărțenie să fie trecută în extenso în registrul stărei civile, în dreptul actului de căsătorie, ci este destul a se face mențiune, în extract, de această sentință, pe marginea actului de căsătorie, după cererea părții interesate.

3. Numai soții pot cere declararea nulității divorțului lor, nici terții, nici creditorii, nu pot să aibă acest drept, întru cât nu au nici dreptul să conducă acțiunea de divorț.

De asemenea, nici moștenitorul soțului ce a căștigat divorțul și a înscris hotărârea la ofițerul stărei civile, nu poate cere nulitatea acestei înscrieri, întru cât moștenitorul nu poate fi primit să invoace nulitatea actului autorului său.

Numai în cazul când cererea de declararea inexistenței divorțului ar fi întemeiată pe o cauză de nulitate absolută, se poate face și susține de orî-cine înaintea justiției, cu condițiune însă ca să aibă un interes.

4. Legea română, în deosebire de Codul civil frances, nu cere, pentru adopție, formalitatea prealabilă a unui contract de adopție și transcrierea lui în registrele stărei civile, ci pur și simplu cere ca persoana care voește să adopte să se înfățișeze la tribunal împreună cu persoana ce va voi să fie adoptată și să facă înscris declarațiunea lor despre aceasta.

5. Hotărârea tribunalului prin care se încuviințează o

adopțiune, nu poate fi nulă fiind-că a fost pronunțată în audiență publică.

6. Când un moștenitor colateral pornește o acțiune în temeiul unui drept personal pe care îl dă calitatea sa de moștenitor al lui decujus, el poate face aceasta fără a fi fost pus în posesiunea averii moștenite, această punere în posesie fiind necesară numai în cazul când el exercită drepturile și acțiunile patrimoniului defunctului.

Tribunalul deliberând,

Asupra acțiunii deschisă de Vasile Stavre zis și Costache Stavre în potriva defendorelui Gheorghe T. Cristescu, pentru anularea adopțiunii făcută acestuia de către Tache Cristescu prin sentința tribunalului Prahova, secția I, No. 228/91 și decizia Curței de apel secția I cu No. 135/91;

Având în vedere că reclamantul și susține această acțiune în calitate de moștenitor colateral al defunctului Tache Cristescu adoptatorul defendorelui și că calitatea aceasta precum și existența unui interes actual și real spre a putea purta acțiune sunt fapte ce au rămas necombătute în instanță;

Având în vedere ca reclamantul și întemeiază cererea sa pentru anularea actului de adopțiune pe următoarele trei motive sigurele susținute din cele invocate în coprisul acțiunii: 1. Actul de adopțiune este nul fiind făcut prin violarea flagrantă a dispozițiilor art. 310 C. civ. căci un soț neputând adopta fără consimțământul celui alt soț, adoptatorul Tache Cristescu nu putea face singur adopția la 3 Septembrie 1891, continuând să fie căsătorit în acel moment. El prin sentința No. 4 din 1877 a trib. Prahova, secția I, de și era desfacut de căsătoria ce legase cu Anica sin Gheorghe la 12 Ianuarie 1858, însă pentru că înscrierea sentinței de divorț nu s'a făcut de loc, sau cel mult s'a făcut ne-regulat.— căsătoria continue să subsiste la data 3 Septembrie 1891 ziua adopțiunii; 2. Nu se constată că cu ocazia adopțiunii să se fi făcut un contract prealabil autenticat și care trebuia să fie înscris în registrul de stare civilă; 3. Tribunalul Prahova s. I a pronunțat în ședință publică sentința No. 228/91 care încuviințează adopțiunea defendorelui Gheorghe T. Christescu, și a violat ast-fel art 319 C. civ.,—ceia-ce isbește de o nulitate absolută actul făcut prin călcarea acestui text de lege;

Având în vedere că în privința întâiului motiv ceea ce trebuie să se stabilească de la început de tribunal este de a se constata dacă în momentul adopțiunii defendorelui, adoptatorul Tache Cristescu era sau nu despărțit prin divorț de fosta lui soție Ana, căci de la resolvirea acestui punct, depinde condițiunea dacă lui Tache Christescu în anul 1891, Septembrie 3, la formarea actului de adopțiune îi era indispensabil concursul soției, sau era dispensat de el prin faptul disolvării căsătoriei;

Având în vedere că din certificatul prezentat de reclamant și liberat de Primăria comunei Livadia la 20 Martie 1898 se arată că nici o lucrare în arhiva acelei Primării nu se găsește făcută, privind desfacerea căsătorii dintre Tache Cristescu și Ana Cristescu fostă sin G-ghe;

Având în vedere că posterior datei acestui certificat, același Primar al aceleiași comune liberând o copie după registrul de căsătorie din 1858 în dreptul căsătoriei mirelui Tache Christescu cu Ana sin Gheorghe se constată că există trecută mențiunea următoare: «Anulată această căsătorie după sentința trib. Prahova, s. II, hotărârea No. 4 din anul 1877;

Având în vedere că din confruntare a acestor două

acte contrazicătoare, întru cât cel dintâiu conține numai afirmarea pe care o face Primarul care l' liberează, pe când cel de al doilea este o copie după un registru existent în arhiva Primăriei Livadia, rezultă pentru tribunal convingerea ne îndoioasă că sentința de divorț a adoptatorului Tache Cristescu a fost realmente trecută în extract în dreptul căsătoriei lui și că în consecință discuțiunea primului motiv pe care se întemeiază acțiunea trebuie făcută fiind stabilit acesta în fapt;

Având în vedere că reclamantul susține că chiar existând o mențiune în registrul de căsătorie în termenii arătați mai sus ea nu poate fi operantă, nu poate fi oprită, nu poate fi privită ca valabil făcută, întru cât art. 246 C. civ., ordonă ca hotărîrea de divorț să se înscrie «integral» în același registru în care se află trecut și actul de căsătorie;

Considerând că din conținutul textului de lege invocat, rezultă că singura obligațiune pusă de lege soțului despărțit printr'o hotărîre cu putere de lucru judecat este de a se înfățișa în termen de două luni oficerului de stare civilă, cu o copie legalizată după aceea hotărîre spre a fi înscrisă în registrul respectiv; Că aceasta fiind mica îndatorire pusă de lege soțului care a dobândit despărțenia, nu numai trecerea în extract, dar lipsa trecerei absolute a sentinței de despărțenie din culpa oficerului de stare civilă nu poate atrage nulitatea divorțului față cu un soț, care a îndeplinit cu exactitate singura obligație ce i s'a prescris de lege și care soț se găsea în imposibilitate materială și legală, să facă mai mult de cât atât;

Considerând că în speță trebuie chiar înlăturată discuțiunea neregularității înscrierii sentinței de divorț, când în dreptul actului de căsătorie al adoptatorului Tache Cristescu se găsește trecută în extract sentința de desfacerea căsătoriei lui, și când legea nicăeri, și sub nici un fel de sancțiune nu ordonă «transcrierea» sentinței de divorț în extenso, — ceea ce ar fi fost și o deservită imposibilitate, ca în dreptul unui act de căsătorie să se înscrie întreaga sentință de divorț cu tot istoricul, considerantele, dispozitivul și titlul executoriu; că din potrivă cum că înscrierea cerută de art. 246 C. civ. trebuie înțeleasă numai în sensul de mențiune de trecere în extract, o dovedește și art. 35 din Cod. civil care regulamentând modul general de trecerea modificărilor în registrele de stare civilă, pune principiul: că de ele se vor face mențiuni după cererea părții interesate pe marginea actului deja înscris în registru;

Considerând că în afară de aceste motive susținerea reclamantului de a se privi nulă desfacerea căsătoriei adoptatorului Tache Cristescu trebuie să fie respinsă și din punctul de vedere al lipsei de calitate, căci divorțul privind statul general al soților numai ei pot cere declararea nulității lui. — Terții ce au numai un interes în cauză, creditorii etc, negreșit că nu pot avea acest drept, întru cât nu au nici dreptul să conducă acțiunea de divorț; Că ast-fel fiind reclamantul care și întemeiază acțiunea în calitate de terțiu interesat și care nu reprezintă în instanță persoana fostei soții a lui Tache Cristescu nu poate să prezinte și să susțină cererea aceasta care atinge și schimbă statutul ei personal; Că pe de altă parte reclamantul nu poate rămâne în această cerere nici ca reprezentant al autorului său Tache Cristescu, de oare-ce înscrierea în registrele de stare civilă care se susține a fi nulă fiind făcută după cererea aceluia, nu moștenitorul poate fi primit să invoce nulitatea actului autorului său;

Considerând că reclamantul ar putea înfățișa cererea

de declararea inexistenței divorțului atunci numai când ar fi întemeiată pe o cauză de nulitate absolută, care este evident că se poate susține de ori-cine înaintea justiției condițional numai să aibă un interes. Cum însă legea din trecerea în extract a sentinței de divorț în dreptul actului de căsătorie, nu numai că nu a făcut nicăeri o cauză de nulitate absolută dar din potrivă după cum am stabilit chiar ia a prescris-o și a ordonat-o ast-fel negreșit că reclamantul urmează, să fie respins în cererea sa, și pe motivul acesta al lipsei de calitate;

Considerând dar că rămânând stabilit în fapt că înscrierea sentinței de divorț a adoptatorului Tache Cristescu s'a făcut potrivit exigențelor art. 35 și 246 C. civ. și că prin urmare căsătoria dintre adoptator și fosta lui soție Ana sin Gheorghe este bine și definitiv desfacută, că pe de altă parte, în drept, reclamantul nici nu poate fi primit să facă dovada nulității acestui divorț urmează să considerăm că la data de 3 Septembrie 1891 când Tache Christescu adoptează pe defendor, nu avea nevoie de concursul Anei sin G-ghe la facerea actului, care act sub acest raport îndeplinește toate condițiunile de capacitate și consimțiment cerute de art. 309 și urm. C. civ.;

Că ast-fel fiind acest prim motiv pe care se întemeiază acțiunea trebuie să fie respins ca nefondat.

In ce privește al doilea punct al acțiunii:

Având în vedere că reclamantul în dovedirea nulității adopțiunii invoacă în al doilea rând lipsa unui contract de adopție, prealabil autentificat și care trebuia să fie înscris în registrele de stare civilă;

Având în vedere că după dispozițiunile art. 318 din Cod. civil persoana ce voese să adopteze împreună cu aceia ce va voi să fie adoptată se vor înfățișa trib. spre a face înscris declarațiunea lor despre aceasta;

Având în vedere că este fapt necontestat în instanță că o cerere înscris s'a făcut tribunalului la adopțiunea defendorului Gheorghe T. Cristescu;

Considerând că sus citatul text de lege în deosebire de cel francez înlăturând în mod indiscutabil după cum se vede din conținutul lui formalitatea autentificării prealabile a unui contract de adopțiune motivul de nulitatea adopțiunii, întemeiat pe acest fapt, precum și pe a lipsei de înscriere în registrele de stare civilă a aceluși contract autentic, — ne cerut de legea noastră, evident că urmează să fie respins.

In ce privește al treilea punct al acțiunii:

Având în vedere și ultimul motiv dezvoltat de reclamant întemeiat pe faptul că hotărîrea trib. Prahova, s. 1, No. 228/91, încuviințând adopțiunea defendorului, s'a pronunțat în ședință publică iar nu în camera de consiliu violându-se ast-fel art. 320 Cod. civ.;

Considerând că articolul imediat următor celui invocat de reclamant arătând termenul de apel în materie de adopțiune ne spune că el este de o lună de zile de la data «hotărîrei» tribunalului, iar mai jos că Curtea de apel printr'un proces-verbal nemotivat va decide dacă «hotărîrea» tribunalului e confirmată sau dacă «hotărîrea» tribunalului este reformată; Că dar legea noastră, ori de câte ori vorbește de cele dispuse de tribunal asupra unei cereri de adopțiune întrebându-l cuvântul «hotărîrea» urmează să judecăm că încuviințarea adopțiunii defendorului ca ori ce altă hotărîre nu putea după art. 103 Pr. civ. să fie pronunțată de tribunal de cât numai în ședință publică

Considerând că chiar în doctrina contrarie chiar admițându-se ipotețic că sentința încuviințătoare adopțiunii după dispozițiunile art. 319 și 320 din Codul civil trebuia pronunțată în camera de consiliu iar nu

audiență publică, — totuși hotărîrea executorie a adopțiunii nu este sentința tribunalului ci decisiunea Curței care decisiune prin efectul judecării din nou a afacerii în instanța de apel negreșit că a acoperit viciile relative din sentința primilor judecători;

Considerând că a susține pronunțarea în ședință publică a incuviințării unei adopțiunii de către prima instanță constituie o cauză de nulitate absolută, — este credem, de a se crea nulitate în afară de cele prescrite de lege și a se trece tot de odată și peste dispozițiunile art. 735 Fr. civ. care lămuresce: «Că nulitatea unui act nu trebuie declarată de cât atunci când provoacă părților o vătămare care nu se mai poate repara de cât anulându-se actul»; Că dar întru cât părțile din actul de adopțiune dedus în discuțiunea tribunalului prin figurarea lor în instanța de apel au reparat, dacă va fi existând, viciile din hotărîrea primei instanțe negreșit că și motivul acesta al acțiunii din toate punctele de vedere judecat, trebuie să fie și el respins;

Având în vedere și următoarele două fine de neprimire opuse de defendor acțiunii reclamantului: 1) Reclamantul represintând pe mama sa Maria Stavre, care în timpul când trăia a făcut și în urmă s'a desistat de la o identică acțiune contra defendorului, acțiunea de față este stinsă definitiv conform art. 260 pr. civ.; II) Reclamantul fiind colateralul lui Tache Cristescu și ne fiind trimis în posesiunea averii lui, nu poate susține această acțiune în calitate de succesor al defuncțului;

Considerând că în ceea ce privește primul fine de ne primire tribunalul constatând în fapt din confruntarea ambelor acțiuni că prin cea dintâi făcută de muma reclamantului să cerea revendicarea averii lui Tache Cristescu, iar prin cea de față anularea adopțiunii făcută de Tache Cristescu finele de neprimire are să fie respins întru cât acțiunile de și introduse între aceleași părți nu au însă o aceeași cauză și obiect;

Având în vedere și cel de al doilea fine de neprimire; Considerând că prezenta acțiune de și făcută pe basa calității de moștenitor al lui Tache Cristescu nu exercită însă drepturile și acțiunile patrimoniului defuncțului pentru a fi indispensabilă trimeterea în posesie, ci din contra ea fiind pornită în temeiul unei vocațiuni proprii a reclamantului, a unui drept personal pe care l'ă da lui calitatea de moștenitor a lui Tache Cristescu și acest fine de neprimire urmează să fie respins;

Pentru aceste motive, tribunalul, respinge acțiunea, etc.
(ss) G. Demetrescu, Al. Peretz.

Observație. — În legislația noastră, ca și în Codul neerlandez (art. 276), despărțenia se pronunță în mod definitiv de justiție, iar nu de ofițerul stărei civile, ca în vechea lege franceză (art. 264 C. N.). Așa dar, îndată ce hotărîrea care a admis despărțenia a dobîndit autoritatea lucrului judecat, adică a rămas definitivă, soțul care a dobîndit-o este dator a se înfățișa, *in persoană* (1) și în termen de două luni (2), înaintea ofițerului stărei civile,

pentru a cere înscrierea ei în registrul stărei civile în care se află înscris actul de căsătorie (art. 246), sau mai bine ȳis, în registrul anului curent pentru căsătorii, după cum se exprimă art. 52 a Regulamentului din 1866 asupra serviciului actelor stărei civile; căci dacă am aplica textul legii *ad litteram*, ar urma că înscrierea n'ar putea să aibă loc pentru desfacerea căsătoriilor sub legea veche, pe când nu se ținea registre, sau chiar pentru acele sėvirșite sub legea nouă, atunci când registrul în care se găsește înscris actul de căsătorie n'ar mai avea loc liber.

Soțul care n'a înscris hotărîrea de divorț în termenul defipt de lege se consideră ca nedespărțit, legiuitorul presupunēnd, în asemenea caz, o împăcare tacită. Inscrierea hotărîrei de divorț în registrul respectiv este, decī, prescristă sub pedeapsă de nulitate (3), și despărțenia nu-și va produce efectele sale de cât din ziua acestei înscrieri (4).

După legea noastră trebuie să se înscrie, sau mai bine ȳis, să se transcrie *copia* de pe hotărîrea de divorț, adică atât dispozitivul cât și motivele hotărîrei (art. 246); pe când după noua lege franceză, care a reintrodus divorțul, se transcrie numai *dispozitivul* hotărîrei (art. 251).

Iată o hotărîre definitivă înfățișată în termen ofițerului stărei civile, pe care, însă, acest din urmă n'a transcris-o în termenul fatal, fie din neglijență, fie din alte împrejurări. Căsătoria fi-va ea considerată ca desfăcută, sau nu? Tribunalul de Prahova, prin sentința ce publicăm astăzi, hotărăște că singura obligație impusă soțului care a dobîndit divorțul este de a înfățișa ofițerului stărei civile competent copia de pe hotărîre, în termenul legal. Neregularitatea înscrierii sau lipsa absolută a trecerei în registre, din culpa ofițerului stărei civile, n'ar atrage, după această teorie, nulitatea divorțului, față cu soțul care-și a îndeplinit singura obligație ce-î impune legea. Curtea din Iași a decis, de asemenea, la 1875, că înscrierea hotărîrei de divorț este o formalitate accesorie, a cărei lipsă nu atrage pierderea beneficiului judecătorei, dacă sentința a fost înfățișată ofițerului competent în termenul prescrist de lege (5).

Cum! Inscrierea actelor stărei civile într'un registru întocmit anume să fie ea oare numai o

(3) Cas. rom. Bulet. s-a 1, 1878, p. 121. Cpr. și Trib. Ilfov, Dreptul din 1894, No. 20.

(4) Trib. Bar-sur-Seine și Paris, Sirey, 99. 2. 84 și 285. Pand. Périod. 1900. 2. 426 și Curierul Judiciar din 1900, No. 40. Cas. fr. Sirey, 94. 1. 5. T. Huc, II. 398. Baudry, I, 730, 742. Beudan, II, p. 59 și 81. Planiol, III, 607, etc.

(5) Veđi Dreptul din 1875, No. 40. — Curtea din Paris a decis, de asemenea, că, de și în lipsa transcrierii hotărîrei în termenul legal, divorțul trebuie considerat, în principiu, ca nul și neavenit, totuși asemenea decădere nu are loc de cât numai în caz când s'ar stabili că hotărîrea nu s'a transcris de cât din culpa personală sau neglijența a soțului cãstigator, iar nu din o cauză de forță majoră. Veđi Dreptul din 1888, No. 45 și D. P. 90, 2. 17, Cpr. și Trib. Paris, D. P. 99. 2. 479.

(1) Veđi t. I, partea II a Comentariilor noastre de drept civil, p. 188, 189. Cpr. Trib. Ilfov, Dreptul din 1892, No. 40. — Contră: C. București, Curierul Judiciar din 1892, No. 3, p. 12.

(2) În Codul neerlandez, termenul înscrierii este de șase luni (art. 276 C. civ.). Codul austriac nu prescrie nici un termen, însă voește să se facă mențiune atât despre desfacerea cât și despre anularea căsătoriei în registrul actelor de căsătorie, la locul unde se vede înscris actul de celebrare, *wo die Trauung eingetragen ist* (art. 122), dispoziție care nu se vede reprodușă în Codul Calimach. În Codul german, căsătoria se consideră ca desfăcută îndată ce hotărîrea a dobîndit autoritatea lucrului judecat.

formalitate secundară? Ni se pare că, din contra, legea prescrie ca o formalitate *sine qua non*, înscrisura actelor stărei civile în registrele respective. Și dovadă la aceasta sunt art. 176, 246 și 292 din Codul civil. Art. 248 din același Cod prevede pierderea beneficiului judecătorești, dacă soțul care a dobândit divorțul n'a observat formalitățile prescrise de art. 246, și aceste formalități sunt în număr de două: înfațișarea hotărârii definitive și transcrierea ei. Când legea obligă pe soțul care a dobândit divorțul a înfațiși sentința câștigătoare, prin aceasta înțelege a-l îndatora a pune toată diligența pentru a ajunge la transcriere; căci aci este vorba de un interes superior, care nu se poate ocroti de cât prin transcriere. De câte-ori, deci, soțul s'a mulțumit numai a înfațiși hotărârea definitivă, fără a pune stăruința necesară spre a ajunge la transcriere, aceasta este o presumpție că el a înțeles a se împăca și a ierta pe celalalt soț⁽⁶⁾. Nu putem, deci, admite asupra acestui punct soluția dată de tribunalul de Prahova

Pe lângă înscrierea în registrul curent de căsătorii, ofițerii stărei civile obicinuesc a face mențiune în marginea registrului unde se vede trecut actul de căsătorie, despre desfacerea ei, și aceasta este o măsură foarte nemerită, care ar trebui să fie prescrisă de lege, așa precum prevede anume art. 122 din Codul austriac⁽⁷⁾, și art. 251 din Codul francez. Se înțelege că, de astă dată, nu mai e vorba de o nouă transcriere a hotărârii de divorț în marginea registrului, unde se găsește trecut actul de căsătorie, ci numai despre mențiunea că acea căsătorie este desfăcută. Această mențiune nu e, însă, suficientă și nu poate înlocui transcrierea hotărârii, prevădută de art. 246. O dată ce această mențiune s'a făcut în registrul aflător în mâna ofițerului stărei civile, acesta va vesti despre desfacerea căsătoriei pe ministerul public, carele va stărui ca aceeași mențiune să se facă și în marginea celui-l'alt original, după la grefa tribunalului, conform art. 30 din Codul civil (analogie din art. 35 C. civ.).

Tribunalul mai pune încă în principiu că creditorii soților nu pot cere anularea divorțului. Acest punct este evident, creditorii neputând, în adevăr, să exercite acțiunea în despărțenie în numele debitorului lor, adică a soților, se înțelege, că ei nu vor putea cere nici anularea divorțului, presupunând, bine înțeles, că totul s'a petrecut în perfectă regulă și că nici-o fraudă n'a existat la mijloc⁽⁸⁾.

⁽⁶⁾ Veđi în acest sens: observațiile lui Degré asupra deciziei suscitată a Curței din Iași, *Dreptul* din 1875, No. 40 și părerea minorității. Cpr. și C. Iași, care a revenit asupra primei sale jurisprudenței. *Curierul Judiciar* din 1894, No. 34 și *Dreptul* din același an, No. 50, consid. de la p. 404, 405. Veđi și t. I, partea II a Comentariilor noastre, p. 189, 190.

⁽⁷⁾ Veđi *supra*, nota 2.

⁽⁸⁾ Veđi însă Zachariae (ed. Massé-Vergé), I, § 150, p. 275 și Willequet (*Divorce*, p. 291), care ăic că acțiunea în anulare a

în fine, ultimul punct din sentința tribunalului, asupra căruia vom ăice câte-va cuvinte, este acel relativ la formele adopțiunei.

Cum se face adopțiunea la noi? Adoptătorul și adoptatul, dacă este major, se vor înfațiși în persoană, sau prin procuratori, investiți cu o procură specială și autentică⁽⁹⁾, la tribunalul său judecătorul de pace al domiciliului adoptatorului (art. 67 L. jud. de ocoale din 1896), făcând înscris declarațiune despre consimțimântul lor reciproc. Acest act de consimțimânt, sau mai bine ăis contractul părților, scris pe un timbru de 2 lei (art. 20 L. timbrului din 1900), nu are nevoie de a fi autentic. În urma constatării părților, contractul se incuviințează de tribunal și de Curte, sau de judecător de ocol și de tribunal (art. 319 urm. C. civ. și 67 L. jud. de ocoale), și apoi se înscrie, după cererea adoptatului său a adoptatorului, în termenul fatal prescris de lege, în registrul actelor stărei civile al domiciliului adoptătorului, registrul actelor de naștere, pentru că adopțiunea creează o filiațiune fictivă⁽¹⁰⁾. Sentința tribunalului său a judecătorului de ocol, ori-care ar fi rezultatul ei (art. 319) și decisiunea Curței sau a tribunalului, — care înlocuește Curtea apelativă, numai în caz de a se respinge adopțiunea, se dau în camera de consiliu și nu se citesc în public, pentru a nu se aduce prin respingerea adopțiunei, vr'o deconsiderație morală în persoana adoptătorului, care trebuie să se bucure de o bună reputațiune.

O dată însă ce Curtea sau tribunalul (înlocuind Curtea) a admis adopțiunea, nu numai că secretul nu mai are nici-un scop, dar publicitatea devine din contra o necesitate. De aceea, decisiunea Curței, care incuviințează adopțiunea, se citește în public ca toate decisiile în genere, și se afige la locurile unde Curtea găsește de cuviință (art. 322). Afișarea sentinței de omologare a adopțiunei nu este o formalitate substanțială⁽¹¹⁾. Nepronunțarea deciziei Curței în public sau pronunțarea sentinței în public n'ar fi un caz de nulitate. Ceea ce este, însă, substanțial în materia de adopțiune, este transcrierea la locul și în termenul prevădută de art. 323.

Ce trebuie, însă să se transcrie? Decisia Curței sau a tribunalului, când el înlocuește Curtea, sau

despărțeniei aparține tuturor acelor cari ar avea un interes în cauză. Acest din urmă autor conferă acțiunea în anulare chiar ministerului public (*op. cit.*, p. 292, No. 5.)— *Contră*: Zachariae (Massé-Vergé), *op. și loco cit.*, p. 275, text și nota 4. Părerea lui Zachariae este singură juridică, pentru-că ministerul public, neavând acțiune de cât în casurile anume prevădute de lege, nici-căiri legea nu-i conferă acest drept în materie de divorț.

⁽⁹⁾ Chestiunea de a se ști dacă, în privința adopțiunei părțile se pot înfațiși prin procuratori este însă controversată. V. t. I, partea II a Comentariilor noastre, p. 370, text și nota 2. Curtea din Galați a decis că părțile trebuie să se presinte în persoană. *Dreptul* din 1901, No. 18.

⁽¹⁰⁾ Cpr. Planiol, I, 2993 (ed. a 2-a).

⁽¹¹⁾ Cas. rom. *Dreptul* din 1888, No. 58.

contractul de adopțiune făcut înaintea tribunalului? Art. 67 din legea judecătorilor de ocoale prevede că sentința de omologare este supusă transcrierii⁽¹²⁾, iar din art. 323 ar părea să rezulte că ceea ce trebuie să se transcrie este contractul de adopțiune. Jurisprudența admite, însă, că transcrierea sentinței de omologare echivalează cu transcrierea contractului.

În orice caz, nu este nevoie, pentru înscrierea unei adopțiuni, a se adresa o cerere scrisă; este destul o cerere verbală. Dacă se înscrie sentința de omologare, ea nu are nevoie de a fi învsetită cu formula executorie, o simplă copie legalizată fiind suficientă⁽¹³⁾. Am mai avea multe de spus asupra sentinței trib. de Prahova, însă nu voim să întrecem cadrul unei observațiuni obicinuite.

D. Alexandresco

TRIBUNALUL DORHOI

Audiența de la 9 Ianuarie 1897

Președenția D-lui T. ARONOVICI, Președinte

Hortansa Calcan'traur născută Herescu, cere a i se libera nisce sume de bani

Căsătorie.—Femeie căsătorită minoară.—Emancipare prin căsătorie.—Acte pe cari minorii emancipați nu le pot face fără asistența unui curator. — Dacă femeia măritată, minoară, poate face aceste acte fără a fi asistată de un curator. (Art. 399, 400, 421, 425, 428, 451, 452, 1224 și 1265 C. civ.).

In legea română, neexistând o curatorie legală, femeia minoară căsătorită, de și emancipată de drept prin căsătorie, totuși are nevoie de a fi asistată, deosebit de soțul său, de un curator ales de sfatul de familie, la toate actele pe care minorii emancipați nu le pot face fără asistența unui curator.

Ast-fel, excedentul venitului unui minor capitalizându-se, femeia căsătorită, minoară, nu poate cere și obține acest excedent capitalizat fără a fi asistată de un curator, cu toată autorizarea soțului.

Tribunalul,

Vedând adresa d-lui procuror local No. 7383/96 cu care înapoiază petițiunea d-nei Hortansa Calcan'traur născută Herescu, făcută cu consimțământul soțului său prin care cere a i se elibera suma de 2639 lei 10 bani, depuse la casa de depuneri de către cotutorii săi Maria și Ion Apostolescu cu recipisele No. 1308/96 și 1309/96 aflate în depositul acestui tribunal, după cum se constată din jurnalul trib. No. 3686 din dosarul No. 1093/86 volumul II, de oare-ce acei bani i se cuvin ei de drept prin faptul emancipației prin căsătorie;

Având în vedere că suma ce să cere de petință provine din un escedent al veniturilor ei depus de către cotutorii Maria și Ion Apostolescu;

Având în vedere că escedentul veniturilor după art. 399 și 400 din Codul civil, se capitalizează că prin urmare conform art. 428 C. civ. petința nu poate ridica acest escedent fără asistența curatorului său, ci numai venitul escedentului;

Având în vedere că petinții n'au înfățișat actul lor de căsătorie făcut la Primăria respectivă, că chiar dacă Par înfățișă în fapt, totuși în drept rămâne chestiunea de a se ști dacă femeia minoară emancipată de drept prin căsătorie, are, sau nu, nevoie de a fi asistată de un curator, deosebit de soțul său, într-un cât acesta n'a fost numit curator de către

sfatul de familie, ca în specia de față după cum se constată din dosarul respectiv, *cu alte cuvinte este chestiunea de a se ști în dreptul nostru dacă bărbatul este curatorul femeii sale minore, de drept, dacă există, sau nu, o curatorie legală în dreptul nostru;*

Având în vedere că art. 421 și 425 C. civ. se aplică minorilor de ambele sexe, așa că și bărbatul minor, se emancipează de plin drept prin celebrarea căsătoriei ca și femeia nevrăstnică;

Considerând că rezultă din art. 425 C. civ. că bărbatul minor căsătorit trebuie să aibă un curator până la ajungerea majorității, *curator care trebuie să fie major și de sex masculin.* Dacă bărbatul minor de și căsătorit are nevoie de un curator până la majoritate, pentru unele acte, ca o garanție în contra ne experienței și a etății, *apoi pentru ce femeia minoară căsătorită să fie lipsită de o garanție legală până la vârsta majoră,* prin o simplă interpretare, atunci când art. 421 și 425 C. civ. cum și toate dispozițiunile din C. civ. relative la emancipare, *se aplică de o potrivă ambelor sexe?*

Nu se poate susține că această garanție a legii pentru femeia nevrăstnică este înlocuită prin autorisarea bărbatului, căci alt ceva este autorizarea bărbatului menită a complectea capacitatea civilă a femeii, și alt ceva este rolul de curator al unei nevrăstnice care are ași interpune autoritatea sa la confecționarea actului. Un bărbat minor căsătorit, poate autorisa pe soția sa, valabil în ce privește facerea unor acte civile, pentru care și ei are capacitate de a le face fiind asimilat majorului, însă el nu poate fără asistența curatorului său, să primească valabil de exemplu un capital total, sau să pornească o acțiune relativă la un fond total (428).

El, nu poate autorisa pe soția sa, să facă acte de acele pe care nici el, nu le poate face fără asistența curatorului său.

Autoritatea maritală, tutela, curatoria, sunt instituite juridice, deosebite și de ordine publică, create în interesul unor subiecte juridice, incapabile civilmente. În legislația noastră există tutela legală a soțului asupra soției sale și vice-versa numai pentru cazul când e vorba de interdicție (art. 451 și 452 C. civ.) nu există însă și o curatorie legală, nu avem un text de lege pentru a o admite, cum avem pentru tutela interdicțiilor.

În opinia contrară se admite prin interpretare că bărbatul major, este de drept curator al femeii sale minore, fără a avea un text, *atunci trebuie de admis pentru a fi logic că și femeia majoră măritată este de drept curatoare legală a bărbatului său minor, ceea-ce este inadmisibil, într-un câtă vreme curatoria este o îndatorire publică, ca și tutela, la care femeile nu pot fi chemate de cât prin dispozițiuni exprese ale legii.* Bărbatul minor, va da autorizare maritală soției sale majoră în schimb soția majoră va juca rolul curatorului deplin drept, față cu bărbatul său nevrăstnic. El nu va putea primi de exemplu un capital fără interpunere femeii sale, ca curatoare, nu va putea face nici un act al vieții civile de acele pentru care el nu este asimilat majorului, adică numai acte de o pură administrație va putea face, așa că asociația conjugală în loc de a fi condusa de bărbat va fi condusă de femeie, ceea ce față cu art. 1224 din C. civil este inadmisibil, într-un cât bărbatul este capul asociațiunii conjugale, după cum se rostește citatul text. Opiniunea contrară, învoacă inconvenientele sociale, susținând că n'ar trebui a introduce între soți un germene de discordie ca curatorul;

Considerând că orî cât ar fi de mari inconvenientele sociale, totuși ele nu au nici o influență asupra situațiunii juridice, ne putând judecatorul îndrepta legea după conveniențele sociale, aceasta fiind căderea legiuitorului.

Dar, aceea ce dovedește că femeia măritată va trebui să aibă un curator, ca toți minorii, este că sunt acte pe care ea le poate face fără autorizarea bărbatului, pentru care însă asistența curatorului, este neapărata; ast-fel, femeia separată de bunuri, va putea vinde lucrurile mobile și încasa prețul, va putea primi un capital (bani, efecte) fără concursul bărbatului său (art. 1265), pe când ea nu va putea primi capitalul (compus din bani, efecte publice, etc.) fără asistența curatorului său (art. 428). Iată deci necesitatea pentru femeia măritată de a avea un curator. Un argument mai mult că legislațiunea noastră nu cunoaște curatoria le-

⁽¹²⁾ Veđi asupra acestui text C. Botez, *Codicele de ședință al judecătorului de pace*, p. 255 urm.

⁽¹³⁾ Cas. rom. *Dreptul* din 1888, No. 58. Bulet. Cas. 1888, s-a 1, p. 593.

gală, și că femeea minoră măritată are nevoie de un curator dativ rezultă din art. 816 C. civ., după care or-ce femeie minoră surdo-mută, care nu știe să scrie și care se află măritată și prin urmare de drept emancipată prin căsătorie, are nevoie pentru a accepta o donațiune de un *curator special*, ales conform regulilor stabilite pentru minori.

Având în vedere că, așa fiind chestia în drept, în fapt penta Hortansa Calcan'traur, născută Herescu, ne având un curator care să o asiste la primirea capitalului cerut, întru cât soțul său nu este ales de consiliul de familie ca curator dativ, și întru cât în legea noastră o curatorie legală nu există, urmează a-și vedea cererea sa respinsă cu toate că cererea sa, e făcută cu autorizarea bărbatului său care este major de mai mulți ani.

Pentru aceste motive, redactate de d-l membru Negrescu, în neunire cu concluziunile scrise a le d-lui Procuror, tribunalul, respinge, etc.

(ss) T. Aronovici, Al. G. Negrescu.

Observație. — Chestiunea judecată de tribunalul din Dorohoi, în privința curatoriei femeii măritate, când este minoră, este controversată. Sunt autori după care femeea măritată n'ar avea nevoie de curator, din cauza protecțiunii ce ea găsește în autorizarea bărbatului său. Veți Laurent, V, 209, Demante, II, 248 bis III). Tribunalul admite însă, cu drept cuvânt, părerea contrară susținută de directorul nostru, d-l D. Alexandresco, (t. II, p. 262), reproducând în corpul sentinței sale nu numai argumentele, dar și cuvintele întrebunțate de acest autor. În asemenea împrejurări, tribunalul ar fi putut foarte bine să arate de unde a luat argumentarea sa, căci nu este permis nimănui de a-și însuși munca altuia.

(N. R.)

BIBLIOGRAFIE

Primum din partea d-lui M. N. Pacu, distinsul profesor și avocat din Galați, ultima sa lucrare intitulată **Elemente de Instrucție Civică, Drept și Economie Politică**, un volum de 200 de pagini, format în 16.

Opera d-lui Pacu, destinată elevilor din clasa a patra secundară, conform programei din 1899, cuprinde, după cum vedem, materii foarte deosebite precum: Dreptul civil, Procedura civilă, Dreptul penal, Procedura penală, Dreptul comercial, Economia politică și Instrucțiunea civică. Această împrejurare ne lămurește cât de grea a trebuit să fie munca autorului pe un teren nebătătorit încă și unde, la fie-care pas, te lovești de greutatea sintetisării atâtor chestiuni variate și la potrivirea lor pentru mintea unor elevi așa de tineri.

Cu cea mai vie plăcere constat că d-l Pacu a reușit, cu succes, să ne dea un manual didactic bun, deși nu știu cam ce folos vor trage elevii din acest conglomerat, unde nimic nu poate fi pătruns, unde toate chestiunile abia pot fi enunțate, din cauză că programa nu dă de cât o oră pe

săptămână pentru noua catedră de drept și instrucțiune civică.

Găsesc în lucrarea d-lui Pacu însă, câte-va părți prea tehnice, prea grele pentru inteligența unui elev al cursului inferior de liceu, cum e partea care tratează despre puterea judecătorească, sau acolo unde se spune că proprietatea, usufructul, ipoteca sunt drepturi reale. Ce e aceea un drept real? Iată o chestiune foarte grea și care va obliga pe profesor să se oprească, fără a reuși totuși, să facă pe elev a înțelege și pătrunde întinderea acestei noțiuni abstracte.

De asemenea, la stingerea obligațiunilor, se vorbește de novațiune, de remitere a titlului, de compensație, de confuziune, de anularea sau rescisiunea convențiunii, de îndeplinirea condițiunii resolutorii, etc., adică despre niște chestiuni de tot grele și cari nu vor avea alt rezultat de cât nedumerirea elevului.

La mandat, d-l Pacu spune că *representarea* este caracterul esențial al acestui contract. Acest lucru este inexat pentru dreptul român, după cum a demonstrat ilustrul Degré și după cum am hotărât și noi (1).

În fine, d-l Pacu vorbește de materii personale și mobiliare, de judecată în fond, de suspendarea judecării, de stingerea instanței, de închiderea procesului, de excepțiunile personale în materie de cambii, etc., noțiuni ce ar trebui să lipsească, credem, dintr'un manual așa de elementar, pentru că nu pot fi pricepute de elev și cer explicațiuni prea lungi și grele.

Cu aceste observațiuni, lucrarea face onoare d-lui Pacu, al cărui stil clar, didactic, ușurează lectura și priceperea atâtor chestiuni grele și diferite.

Ștefan Scriban

(1) V. *Scrieri Juridice și Curierul Judiciar* No. 5/902, unde e hot. trib. Neamțu, No. 403,901, adnotată de d-l D. Alexandresco.

A apărut: **Suplimentul al 3-lea la CODICELE DE ȘEDINTĂ** al d-lui I. Ph. Ghețu. Acest volum are peste 1400 pagini și cuprinde toate legile, regulamentele, decretetele și chiar unele decisiuni ministeriale mai importante, promulgate și publicate în *Monitorul Oficial* de la 1 Iunie 1900 și până la 1 Octombrie 1903. *Prețul vol. lei 10 broșat, și lei 12 pentru cele legate în piele flexibilă.* Comandele se primesc la Redacția acestui ziar.

— X —

PREȚ BUN

ofer celor cari posedă și ar vroi să vândă **vol. I sau vol. III din Tratatul de Drept Civil** al d-lui D. Alexandresco. Ofertele se vor adresa d-lui *Codreanu*, la acest ziar, care se însărcinează a vinde colecțiuni complete din această importantă lucrare.